

ROZHOVOR SE STUDENTKOU JAMU NIKOL BÓKOVOU O NOVÁKOVĚ A NEDBALOVĚ KLAVÍRNÍ TVORBĚ

Publikováno v internetovém časopise JAMU „Pianissimo“ v září 2016

Nikol Bóková ze třídy doc. Jana Jiraského, Ph.D. získala v loňském roce 1. cenu v Mezinárodní Novákově klavírní soutěži v Kamenici nad Lipou, kde přednesla výběr z klavírního díla V. Nováka a O. Nedbala. Loňský ročník (2015) byl totiž ve spolupráci s Mezinárodní společností O. Nedbala zaměřen na oba autory.

13. května 2016 Nikol Bóková vystoupila vedle Adama Závodského (Konzervatoř Č. Budějovice, třída MgA. Magdy Štajnochrové) na Koncertě loňských vítězů v sále Kulturního domu Novákova rodiště Kamenice nad Lipou. S úspěchem na něm zahrála *Pět preludií op. 16 N.A. Skrjabina*, 2 skladby z Novákova cyklu *Za soumraku, op. 13* (*Andante rubato; Alla ballata*) a *Čtyři kusy pro klavír op. 8* Novákova spolužáka z Dvořákovy kompoziční třídy *Oskara Nedbala* (*Barcarola; Valse petite; Impromptus; Valse caprice*). Adam Závodský (držitel loňské Ceny Oskara Nedbala) se představil poslechově i interpretačně náročným cyklem *G. Ligetiho Musica ricercata* a *Nedbalovou* neobarokní suitou *Z minulých dob op. 13* (*Preludium; Sarabanda; Menuet; Air; Giga*).

***Jak jste se o Mezinárodní Novákově klavírní soutěži 2015, již jste se zúčastnila, dozvěděla?**

O MNKS jsem se dozvěděla prostřednictvím profesorů JAMU, pana docenta Jana Jiraského, mého pedagoga hlavního oboru, a pana profesora Miloše Schnierera, mého tehdejšího profesora dějin hudby, milovníka Novákovy hudby, který stál u zrodu Společnosti V. Nováka už v roce 1980. Jenom už si nevzpomínám, od koho jsem to slyšela prvně :-)

*** Měla jste již před tím zkušenosti s interpretací Novákova díla?**

Předešlou zkušenost s interpretací Novákova díla mám jen jednu, kdy jsem se (myslím, že v jedenácti letech) zúčastnila soutěže ProBohemia, na kterou jsem si mimo jiné připravila druhý z Valašských tanců op. 34 „Dymák“. Živě si pamatuji den, kdy jsem si skladbu na hodině klavíru vybrala. Seznámení s ní mě jako dítě nadchlo a její interpretace mě bavila :-)

*** Jak na Vás Novákova soutěž zapůsobila?**

Největší pozitivum shledávám v možnosti zahrát si Novákovo dílo na skvěle zrestaurovaný klavír v kamenickém Kulturním domě. Je to krásný nástroj, který má duši. A i přes jeho věk se na něm dá barevně kouzlit a nechat se inspirovat jeho zvukem. A společně s faktem, že se soutěž koná v autorově rodišti... tyhle okolnosti samy o sobě tvoří jedinečnou atmosféru.

Ocenila jsem také možnost konzultace s porotci, která funguje jako zpětná vazba od erudovaných lidí, jejichž nevyhnutelností během soutěže je poslouchat velmi kriticky. V poměrně krátkém čase by měli zaznamenat ve hře každého účastníka co nejvíce elementů, ať už kladných, nebo těch, které pianista postrádá. Je zajímavé si po soutěžním procesu vyslechnout případné poznatky, rady a dojmy, jak vaše hra působí.

***Měla jste čas si trochu projít Novákovo rodné město?**

Protože jsem dorazila na soutěž těsně před akustickou zkouškou a následným výkonem a po vyhlášení

výsledků Kamenici zase opouštěla, nějaké podrobnější zkoumání města se nekonalo. Ale prošla jsem si náměstí a pár kamenických uliček, a oceňovala to, že jsem i během soutěžního dne mohla prožívat pocit klidu, kterým Kamenice vyloženě oplývá.

***Proč jste si vybrala cyklus Za soumraku?**

Když jsem se o soutěži dozvěděla, řekla jsem si, že si budu přehrávat skladbu po skladbě, dokud nenajdu věc, která mi bude něčím momentálně blízká. Výběr netrval dlouho. Opus 13 byl jedním z prvních titulů, který mi padl pod ruku a hned mě oslovil. Zejména tedy jeho první dvě části, které mě zaujaly nejen hudebním materiálem, ale taky předlohou - verši básníka Machara, které skladatel nádherně přetvořil v hudbu. V únoru letošního roku jsem ho společně s Nedbalovým opusem 8 nahrála pro Český rozhlas.

*** V čem Vás zaujalo neznámé dílo Oskara Nedbala?**

Informace o možnosti zahrnout do soutěžního programu dílo Oskara Nedbala ve mně (a myslím si, že v mnoha lidech) vyvolalo otázku: „Cože? Oskar Nedbal má skladby pro sólový klavír?“ Hned jsem sedla k internetu a našla pár dostupných opusů ke stažení. Po prvním „přelítnutí“ not bez klavíru jsem myslela, že mě možná jeho hudba nebude umět zaujmout. Vlastně...ona to většinou není 'strhující hudba', která v sobě třímá hluboké emoce a virtuozitu. Ale přesto, myšlenka zahrát si něco od českého autora, o kterém sotva někdo ví, že něco pro klavír napsal, pro mě byla lákavá. Sedla jsem tedy ke klavíru a řekla si: Teď se budu snažit objevit v těch skladbičkách něco, co mě zaujme. A byla jsem fakt překvapená. Uvědomila jsem si, že takové momenty jsou v každé z nich. Opus 8 mě zaujal nejvíc. Na soutěž jsem si připravila tři jeho části, čtvrtou jsem pak dostudovala a nahrála pro Český Rozhlas.

*** Jak se zrodila myšlenka kompletní nahrávky klavírního díla O. Nedbala pro Český rozhlas?**

Prvním impulsem nahrát celé dílo byla nabídka spolupráce s Českým rozhlasem, která přišla ihned po nahrávce Nedbalova opusu 8 se slovy, že jakmile budu mít nastudováno další dílko Oskara Nedbala, okamžitě můžeme nahrávat. Začala jsem si tak zjišťovat, kolik opusů a skladeb vlastně existuje. Teď mám doma už skoro všechny skladby, myslím, že mi chybí dvě poslední. Zatím jich čítá něco ke čtyřiceti. S tím, že neřeším rukopisy, ale jenom skladby vydané (alespoň prozatím :-)) Uvidím, jak to všechno půjde. Pro rozhlas bych ráda nahrávala průběžně, vlastní CD pak mám v plánu začít točit přes léto 2017.

*** Je pro Vás tvorba Oskara Nedbala objevná? Má tento tábořský rodák se vzletnou kariérou dirigenta a operetního skladatele co nabídnout posluchačům v oboru hudby pro klavír?**

Největším dílem z pianistického hlediska jsou Variace na Dvořákovo téma op. 1, což je nepochybně skladba, kterou hodlám zařadit i mezi koncertní repertoár. Spoustu Nedbalových skladeb tvoří valčíkové stylizace. Neřekla bych o sobě, že jsem typ interpreta, kterého budou bavit valčíky tohoto typu, ale u Nedbala to vnímám jinak. Do každého z nich dokázal vložit něco, co ho dělá jedinečným. V každé skladbě jsou momenty, které mě prostě baví.

Plán nahrát jednou celé Nedbalovo dílo podpořily tři rozhodující aspekty. Za prvé, jeho hudbu vnímám jako něco skutečně 'upřímného'. Když ji hraji - když ji poslouchám - je mi hezky. Za druhé, jeho hudba vypráví. Pod každou skladbičkou si umím představit obrázek nebo příběh. Ještě nemůžu mluvit konkrétněji, protože kromě opusu osm a sedm se s ostatními dílky teprve seznamuji, ale jsem přesvědčena, že styl jeho kompozice a vyprávění může být velice blízký dětem. Myslím, že by mu mohly dobře rozumět. A zároveň možná právě tou čistotou dokáže zaujmout i dospělé posluchače.

*** Jak se Vám hrálo na letošním koncertě loňských vítězů?**

Na koncert loňských vítězů jsem se těšila hlavně proto, že si budu zase moct zahrát na onen Steinway :-). A že si zajedu zavzpomínat na pocity, které jsem měla během soutěže rok zpátky. Bylo to trošku hektičtější, než jsem myslela, protože jsme měli problém na dálnici a do kamenického Kulturního domu jsem vběhla přesně minutu před svým vystoupením. Takže mi až na pódiu začalo docházet, kde vlastně jsem a na jaký klavír to hraji. Přesto jsem si svůj půlrecitál na autentickém nástroji užila. Takže děkuji moc za pozvání a budu se těšit zase někdy, třeba s dalšími Nedbalovými skladbami...

Rozhovor vedla PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. - tajemnice Mezinárodní společnosti V. Nováka a organizátorka Novákovy klavírní soutěže (ve spolupráci s Městem Kamenice nad Lipou), předsedkyně Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala.

Pro inspiraci uvádíme přehled hlavních titulů vydaného **klavírního díla Oskara Nedbala**:

Čtyři klavírní kusy op. 8 (Praha: F.A. Urbánek 1894).

Lettres intimes (3 Intimní dopisy) **op. 7** (Praha: F. A. Urbánek 1895).

Variace na téma A. Dvořáka op. 1 (Praha: F. A. Urbánek 1895).

Z minulých dob (suite o 5 částech) **op. 13** (Berlín: Simrock 1897).

Z dětského života (cyklus 7 skladeb) **op. 15** (Praha: M. Urbánek 1902).

Pohádka o smutku a štěstí (cyklus 10 skladeb) **op. 16** (Praha: Knihovna Zlaté Prahy 1905).

Valse Silhouettes (suite o 5 částech) bez op.č. (Lipsko: Bosworth 1914).